

[P. Munch.]
raader, man har arbejdet med hidtil i Danmark.

Men der er et andet Punkt vedrørende Enmandskredssystemet før og nu, som jeg ogsaa tror, man har Grund til at understrege. Den Tanke, der oprindeligt knyttede sig til Enmandskredsen, var, at Valget gav Udtryk for, hvem der havde Flertal i Kredsen. Regelmæssigt regnede man med Afgørelse mellem to Kandidater, hvoraf den ene ganske selvfølgelig fik Flertallet af Stemmerne, og dette Flertal betragtede man naturligvis som afgørende. Det kunde hænde undtagelsesvis i de ældre Tider, at der dukkede en tredje Kandidat op. Som Regel forsvandt han ved Kaaringen, naar man havde set, at der ikke var nogen videre Fornøjelse ved at stemme paa ham. Og kun i Tilfælde af, at en af de virkelige Kampkandidater var saa forstandig, om man vil — saa fordærvet, vil maaske andre sige —, at dirigere en passende Del af sine Folk til ved Kaaringen at stemme paa den anden, der ikke betød noget, blev han saaledes opmuntret, at han opretholdtes. Men der var i Virkeligheden i gamle Dage som Regel kun Kamp mellem to Kandidater, hvoraf den ene fik Flertallet. Dette forsvinder med de 80 Kredse, der her er Tale om. Med de Forhold, vi i Øjeblikket har her i Danmark, med saa store Kredse, som her er sammensat, vil man i Virkeligheden kun i et ringe Antal af Kredse staa overfor Flertalsvalg. Af de 80 Kredse er der 31, saa vidt jeg kan tælle, hvor der efter Opførelsen i 1926 var et Flertal i Kredsen. Den ærede Ordfører for Venstre nævnte nogle Tal, som skulde føre til nogle og fyre. Men han maa vist være kommet til dem ved en flygtigere Gennemgang, saa vidt jeg kan tænke mig; jeg kan i hvert Fald ikke paa nogen Maade naa til mere end 31. I de 49 af de 80 Kredse er der da slet ikke Tale om et Flertalsvalg, men udelukkende om, at det største Mindretal besætter Pladsen. Nu er jeg i det hele taget lidet troende overfor den Forestilling, som efterhaanden under de nuværende Forhold vokser op, at det største Mindretal naturligt handler eller træffer Afgørelse indenfor det enkelte Omraade med Flertallets Ret. Jeg tror, at faa Ting er saa vigtige i vort politiske Liv som at fordrive denne Misforstaaelse, ikke mindst i de Partiers Sind, som overhovedet kan tænkes at komme til at optræde som det største Mindretal, og jeg tror ikke, man skulde styrke den ved at give disse største Mindretal en særlig Begunstigelse rundt

omkring i Kredsen. I mange Tilfælde vil det være Mindretal paa saadant noget som 30 pCt. af Stemmerne i Kredsen. Og i mange Tilfælde vil Forholdene ligge saaledes, at hvis man lod Afstemningen gaa om, vilde 60 pCt. af Vælgerne sige: Vi sørger først og fremmest for, at han, som repræsenterer det største Mindretal, forsvinder. Det vil meget godt kunne tænkes, maaske ikke med de øjeblikkelige Partiforhold, men i mange Situationer maa man kunne regne med det i Fremtiden, eller i alt Fald med, at 50 pCt. vil være drevet af den Forestilling, hvis man virkelig skal have et Valg, der afgøres i de enkelte Kredse. Men under saaledes forandrede Vilkaar anser jeg det for fuldkommen nødvendigt at gennemføre, hvad vi for længst har krævet under den gamle Ordning, nemlig et Omvalgssystem, og et Omvalgssystem med frie Omvalg, saaledes at man med fuld Bevægelsesfrihed kunde træffe sin Afgørelse mellem Kandidater, der opstilles i anden Omgang. Jeg ved ikke, om det ikke er muligt paa noget Vilkaar at forene dette med Systemet Til lægsmandater. Men kan det ikke forenes dermed, tror jeg i hvert Fald, at man maa nøjes med at sige, at hvis man overhovedet vil have Afstemning i Enkeltmandskredse, saa gives der kun Valg i de Kredse, hvor man faar et virkeligt Flertal, og at det største Mindretal ikke vil kunne faa en afgørende Ret i nogen Kreds.

Tilbage er med Hensyn til Virkningen af et saadant Valgssystem det store Spørgsmaal: Er nu ogsaa Forholdsmæssigheden sikret ved det her fremsatte Lovforslag? Den ærede Ordfører for Partiet Venstre sagde det et Par Gange i Gaar og sagde, at det var en af Lovforslagets smukke Sider. Han kom derved i Modsigelse med nogle af sine andre Udtalelser, idet han der snarest søgte Lovforslagets Fordele derigennem, at det styrkede visse Partier paa Bekostning af andre og gav en naturlig Styrkelse for de efter hans Mening samlende stærke Kræfter. Men i hvert Tilfælde tror jeg, han selv er paa det rene med — og det blev noksom godtgjort af de ærede Ordførere for de to andre Partier i Gaar —, at der kan slet ikke være Tale om, at Forholdsmæssigheden sikres ved Lovforslaget. Forholdsmæssigheden sikres imellem de forskellige Landsdele — og vi for vort Vedkommende kan kun anerkende, at en Venstregering her for første Gang erkender Berettigelsen af, at Hovedstaden i saa Henseende sidestilles med det øvrige Land —, ikke blot, som det allerede er Til-